

Ny Bokin'i Daniela — Faharoa amby Fitopolo amby Zato

Ny Aloky Fatima: Famakafakana ny Fiantraikan'i Satana ao ambadik'ireo Fahitana Ara-paminanian'ny Fiangonana Katolika

Jeff Pippenger
2024-04-02

Ny faminanian'i Fatima dia asan'i Satana ho fanomanana, tamin'ny fanomanany ny Fiangonana Katolika hanolotra ny fikambanany ho azy rehefa miseho ho Kristy izy; fa izany no “sangan'asa ambony indrindra amin'ny herin'i Satana—tsangambaton'ny ezaka ataony hampipetraka ny tenany eo ambonin'ny seza fiandrianana mba hanapaka ny tany araka ny sitrapony.” Ireo izay tsy handray soa avy amin'ny fijoroana vavolombelon'ny faminanianana mamantatra ny anjara asan'i Fatima amin'ny fitarihana ny Katolisisma, noho ny tsy fahavononany hino ny fahafahan'i Satana manao fahagagana, dia mametraka ny tenany ho amin'ny famitahana. Ny faminanian'i Fatima dia niresaka ny tolona anatin'ny Katolisisma sy ny adin'ny Katolisisma amin'ny tsy finoana an'Andriamanitra.

Ny adin'ny Katôlisisma amin'ny tsy finoana an'Andriamanitra no foto-kevitra ny andininy faha-efapolo ao amin'ny Daniela toko faha-iraika ambin'ny folo. Ny fanoharana momba izany tolona izany dia manomboka amin'ny taona 1798, ao amin'io andininy faha-efapolo io. Nanomboka tamin'ilay ady izay nahatonga an'i Napoléon, mpanjakan'ny atsimo, hisambotra ny papa tamin'ny taona 1798 izany, ary ny fijoroana vavolombelona ao anatin'ilay andininy dia mifarana amin'ny fotoana handravan'ny mpanjakan'ny avaratra sy hanafoanany ny mpanjakan'ny atsimo amin'ny taona 1989. Ao anatin'izany tantara izany (1798 ka hatramin'ny 1989), ireo mpifanandrina roa tonta tamin'ny 1917 sy 1918 dia samy asiana marika amin'ny tandindona ara-paminanianana avy, izay mampifamatotra ny fijoroana vavolombelon'izy roa tonta, sady mitahiry ny lohahevitra ankapoben'ilay andininy. Tsy isalasalana fa faminanianana satanika ny faminanian'i Fatima, nefa dia lohahevitra ny Tenin'Andriamanitra ara-paminanianana izany, ka noho izany dia tantara tsy maintsy takarina araka ny tokony ho izy.

“Ny hany fiarovana ho an'ny fanahy amin'izao fotoana izao dia ny manontany isaky ny dingana atao hoe: Inona no lazain'i Jehovah amin'ny mpanompony? Ny tenin'i Jehovah maharitra mandrakizay. Ny Baiboly no tokony ho boky fitari-dalana ho antsika, ary raha tsy ny hizaha ny fahendren'olona sy handray ho fahamarinana avy amin'Andriamanitra ny fanambaran'ny olombelona voafetra, dia tokony handinika ny teny azo antoka amin'ny faminanianana isika. Efa niteny Andriamanitra, ary azo itokiana ny teniny, ka tsy maintsy apetratsika eo amin'ny hoe: ‘Izao no lazain'i Jehovah’ ny finoantsika. Tian'Andriamanitra isika handalina ny zava-mitranga manodidina antsika sy hampitaha izany amin'ny faminanian'ny teniny, mba hahatakarantsika fa miaina amin'ny andro farany isika. Tiantika ny Baibolintsika, ary tiantika ho fantatra izay voasoratra ao anatin'ny. Ny mpianatra mazoto ny faminanianana dia hahazo valisoa amin'ny fanehoana mazava ny fahamarinana, fa hoy Jesosy:

‘Ny teninao no fahamarinana.’” Signs of the Times, 1 Oktobra 1894.

Amin’ny ady fahatelo amin’ny alalan’ny solontena, araka ny aseho ao amin’ny andininy fahatelo ambin’ny folo ka hatramin’ny fahadimy ambin’ny folo ao amin’ny Daniela toko faha-iraika ambin’ny folo, dia ampidirina ilay fahefana izay manandratra ny tenany mba hampiorina ny fahitana. Tanteraka io andininy io tamin’ny taona 200 talohan’i Kristy, rehefa “niditra an-tsehatra ny Romana ho an’ny mpanjaka tanora tao Egipta,” ary “nanapa-kevitra fa tsy maintsy arovana amin’ny fandringanana nokasain’i Antiochus sy Filipo izy.” Io andininy io sy ny tantara tamin’ny 200 talohan’i Kristy no manondro fa, fotoana fohy mialoha ny lalàn’ny Alahady, eo ambanin’ny foto-kevitra ny fiarovana ilay mpisolo toerana malemy an’i Putin, amin’ny fotoana izay efa nanapa-kevitra ny Etazonia sy ny Firenena Mikambana (Seleokosy sy Filipo avy any Masedonia) haka ny faritanin’i Rosia sy hizara izany ho tombontsoa iombonan’izy ireo, dia hanomboka hitendry ny mozika ataony i Roma papaly (ilay vehivavin-janga avy any Tyro), rehefa manomboka hivoaka mba hijangajanga amin’ireo mpanjakan’ny tany.

Ny taona 533, ary ny didin’i Justinian dia haverina amin’izay, araka ny aseho ara-paminaniana ao amin’ny Apokalypsy toko fahatelo ambin’ny folo, andininy faharoa, izay manambara fa ny dragona (Roma jentilisa) dia hanome zavatra telo ho an’ny fahefana papaly.

Ary ilay bibidia izay hitako dia nitovy tamin’ny leoparda; ary ny tongony dia tahaka ny tongotry ny bera, ary ny vavany tahaka ny vavan’ny liona; ary ilay dragona no nanome azy ny heriny sy ny seza fiandrianany ary fahefana lehibe. Apokalypsy 13:2.

Ny dragona mpanompo sampy tao Roma dia nanome ny “sezany” (tanànan’i Roma) ho an’ny fahefana papaly tamin’ny taona 330, rehefa nafindran’i Constantin ny renivohiny ho any Constantinople. Clovis dia nanome ny “hery” ara-tafika ho an’ny fahefana papaly nanomboka tamin’ny 496, ary tamin’ny 533 i Justinien dia nanome ny “fahefana” sivily ho an’ny fahefana papaly. Dimy taona tatỳ aoriana dia napetrak’i Roma mpanompo sampy teo ambonin’ny seza fiandrianana ny fahefana papaly, araka izay aseho ao amin’ny andininy fahenina ambin’ny folo sy fahiraika amby telopolo ary fahiraika amby efapolo ao amin’i Daniela toko faha-iraika ambin’ny folo. Rehefa mandresy amin’ny ady fahatelo amin’ny alalan’ny solontena i Etazonia, dia ho resin’ny fahefana papaly ny herin’i Rosia kaominista, izay lohahevitry ny faminanian’i Fatima. Mitondra ny sonian’ny fahamarinana ny ady amin’ny alalan’ny solontena, satria ireo ady telo ireo dia tanterahina amin’ny alalan’ny tafika solonten’ny papa.

Ny tafika solontenan’ny papa voalohany sy farany dia i Etazonia (Protestantisma nihemotra tamin’ny finoana). Ny tafika solontena afovoany dia ireo Nazi ao Okraina, izay koa no tafika solontena katolika nanohitra an’i Rosia Komonista tamin’ny ady lehibe faharoa. Misy ady lehibe eran-tany telo, ary misy ady solontena telo. Ny ady faharoa, na tamin’ireo ady lehibe eran-tany na tamin’ireo ady solontena, dia ny Nazisma. Ny ady ankehitriny ao Okraina dia ilay adin’ny sisintany izay nahatanteraka voalohany ny andininy faha-iraika ambin’ny folo sy faha-roa ambin’ny folo tamin’ny adin’i Raphia. Ny ady ao Okraina dia tanterahina ankehitriny mandritra ny fotoanan’ny kapoka faharoa amin’ireo kapoka telo ataon’ny Islam ao amin’ny loza fahatelo, na dia tsy tafiditra amin’io ady manokana io aza ny Islam.

Ny voalohany tamin'ireo famelezana dia namely ny tany be voninahitra ara-panahy tamin'ny 11 Septambra 2001, ary ny farany amin'ireo famelezana telo dia amin'ny lalàn'ny Alahady, ka manohitra indray ny tany be voninahitra ara-panahy. Ny faharoa amin'ireo famelezana telo ataon'ny finoana silamo, izay an'ny loza fahatelo, dia namely ny tany be voninahitra fahiny ara-bakiteny tamin'ny 7 Oktobra 2023. Izany ady izany dia mitranga eo amin'ilay faritra mitovy indrindra tamin'izay naharesen'i Ptolemaios tamin'ny ady tao Rafia. Jesosy dia nilaza fa amin'ny andro farany dia hisy ady sy siosion-dresaka momba ny ady.

Ny ady izay nolazain'i Jesosy dia mitranga ao amin'ny tantara amin'ny fotoana izay ahatanterahan'ny vokatry ny fahitana rehetra, ary i Ezekiela no nandrakitra izany zava-misy izany. Ao anatin'izany tantara izany no anehoana ny fahatongavan'ny loza fahatelo avy amin'ny Silamo, ny ady faharoa sy fahatelo amin'ireo ady ifanaovana amin'ny alalan'ny solontena, ny fiverenan'ny Ady An-trano Amerikanina, ary ny fiverenan'ny Ady Revolisionera Amerikanina. Ireo ady ireo dia tanterahina mandritra ny tantaran'ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina, ary amin'ny lalàna Alahady izay ho avy tsy ho ela dia hanangana ny tafiny ho famantarana ny Tompo, rehefa manomboka ny ady lehibe fahatelo sy farany maneran-tany, ary rehefa mampitombo ny fampahatezerany ny firenena ny Silamo amin'ilay loza fahatelo.

Ary handre an'ady sy tsaho ny ady hianareo; tandremo mba tsy ho taitra ianareo; fa tsy maintsy ho tanteraka izany rehetra izany, nefa tsy mbola tonga ny farany. Fa hisy firenena hitsangana hanohitra firenena, ary fanjakana hanohitra fanjakana; ary hisy mosary sy areti-mandringana ary horohoron-tany any amin'ny toerana samihafa. Izany rehetra izany no fiandohan'ny fahoriana. Matio 24:6–8.

Amin'ny fotoanan'ny fanisiana tombo-kase ny iray hetsy sy efatra arivo amby efatra alina, dia voafaritra ny sokajy roa amin'ny olon'Andriamanitra araka ny fahaizany mahita sy mandre.

Koa izany no itenenako aminy amin'ny fanoharana; satria mijery izy, nefa tsy mahita; ary mandre izy, nefa tsy mihaino, sady tsy mahalala. Ary tanteraka aminy ny faminanian'i Esaias, izay manao hoe: Raha mandre ianareo dia handre ihany, nefa tsy hahalala; ary raha mijery ianareo dia hijery ihany, nefa tsy hahatsinjo. Fa efa nihamafy ny fon'ity firenena ity, ary ny sofiny dia malain-kihaino, ary ny masony no nakimpiny; fandrao hahita amin'ny masony izy, ka handre amin'ny sofiny, ka hahalala amin'ny fony, dia hibe-baka, ary hositrano. Fa sambatra ny masonareo, satria mahita; ary ny sofinareo, satria mandre. Matio 13:13–16.

Tamin'izany fe-potoana izany, izay nanomboka tamin'ny 11 Septambra 2001, hoy Jesosy: “handre ady sy siosion-dry ady hianareo.” Ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, Jaona dia maneho ireo izay mandre ny feon'i Kristy.

Tamin'ny Fanahy aho tamin'ny andron'ny Tompo, ary nahare feo mahery teo ivohoko, toy ny an'ny trompetra. Apokalypsy 1:10.

Ny “feo” izay reny dia “tahaka ny trompetra,” ary ny trompetra dia tandindon'ny ady, ary reny tao aoriany ilay feo. Dia nitodika izy mba hahita ilay feo.

Dia nitodika aho mba hahita ilay feo izay niteny tamiko. Ary rehefa nitodika aho, dia nahita fanaovan-jiro volamena fito; ary teo afovoan'ny fanaovan-jiro fito dia nisy anankiray tahaka ny Zanak'olona, niakanjo fitafiana lava hatrany an-tongotra, ary nisikina fehin-kibo volamena teo amin'ny tratrany. Ny lohany sy ny volony dia fotsy tahaka ny volon'ondry, fotsy tahaka ny ranomandry; ary ny masonry tahaka ny lelafo mirehitra; ary ny tongony tahaka ny varahina manganohano, toy ny hoe nodorana tao anaty memy; ary ny feony tahaka ny firohondrohon'ny rano be. Ary teny an-tanany ankavanana dia nisy kintana fito; ary avy teo am-bavany no nivoahan'ny sabatra maranitra roa lela; ary ny tavany dia tahaka ny masoandro mampirapiratra amin'ny heriny. Ary raha nahita Azy aho, dia niankohoka teo an-tongony tahaka ny maty. Ary napetrany tamiko ny tanany ankavanana ka hoy Izy tamiko: Aza matahotra; Izaho no voalohany sy farany. Apokalypsy 1:12–17.

Ny fahitan'i Jaona an'i Kristy, rehefa nitodika izy mba hahita ilay feo, dia ilay fahitana ihany izay hitan'i Daniela tao amin'ny toko fahafolo, ilay fahitana ihany izay hitan'i Isaia tao amin'ny toko fahenina, ary ilay fahitana ihany izay hitan'i Paoly, rehefa nahita ny tantaran'ireo kotro-baratra fito izy.

“Ny fanetren-tena dia tsy azo sarahina amin'ny fahamasinan'ny fo. Arakaraka ny anatonan'ny fanahy an'Andriamanitra no vao mainka ametrhana azy ho ambany sy andemena tanteraka. Rehefa nandre ny feon'i Jehovah avy tao anatin'ny tadio Joba, dia nanao hoe izy: ‘Mankahala ny tenako aho ka mibebaka ao amin'ny vovoka sy lavenona.’ Tamin'ny fotoana nahitan'i Isaia ny voninahitr'i Jehovah sy nandrenesany ny kerobima niantso hoe: ‘Masina, masina, masina i Jehovah, Tompon'ny maro,’ no niantsoany hoe: ‘Loza ho ahy, fa ringana aho!’ Daniela, raha novangian'ilay iraka masina, dia milaza hoe: ‘Ny hatsaran-tarehiko tao anatiko dia nivadika ho fahalovana.’ Paoly, rehefa nakarina ho any amin'ny lanitra fahatelo ka nandre zavatra izay tsy azo atao amin'ny olona ny milaza azy, dia nilaza ny amin'ny tenany ho ‘kely noho ny kely indrindra amin'ny olona masina rehetra.’ I Jaona malala, ilay niankina tamin'ny tratan'i Jesosy sy nibanjina ny voninahiny, no niankohoka teo anatrehan'ny anjely tahaka ny olona maty. Arakaraka ny ijerentsika akaiky sy tsy tapaka ny Mpamonjintsika no hihavitsy kokoa izay hitantsika hankatoavina ao amin'ny tenantsika.” Signs of the Times, 7 Aprily 1887.

Rehefa nandika ny fahitana ho an'i Daniela Gabriela, dia nametraka teo anoloany ny zava-mitranga ara-paminaniana ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo izy. Famaritana ny ady ireo zava-mitranga ireo, ary tao amin'ny fanehoana an'ireny ady ireny no nahatonga ny fahitana mahatonga, dia ny “mareh” vavy, voalaza hoe “marah,” an'i Daniela hovaina ho amin'ny endrik'i Kristy. Rehefa milaza Kristy hoe handre ady sy siosion-dresaky ny ady ianareo, dia ireo ady aseho ao amin'ny Daniela toko fahiraika ambin'ny folo no tondroiny. Mbola ambarany koa fa raha te hahita ny fahitana izay mahatonga izay mijery hovaina ho amin'ny endriny ianao, dia tsy maintsy mihodina, satria ao aorianao ny feo. Ny ady aseho ao amin'ny Daniela toko fahiraika ambin'ny folo dia famaritana ady izay efa niseho teo amin'ny tantara lasa. Amin'ny fandrenesana ireny ady tamin'ny lasa ireny no ampianarina ny olona momba ny tantara izay mitranga ankehitriny, nefa raha manana maso hahita sy sofina handre ihany ilay olona.

Rehefa nosoratan'i Ezekiela fa ho tonga ny fotoana iray izay tsy hahemotra intsony ny fahitana, dia nifandray tamin'ny fahitan'i Ezekiela ny fitoerana masina any an-danitra izany, izay nahitan'i

Ezekiela, ankoatra ny zavatra hafa, “kodiarana ao anatin’ny kodiarana”, izay ambaran-dRahavavy White ho fifamenoan’ny zava-mitranga eo amin’ny olombelona, sarotra sy mifamatotra.

Teo amoron’ny renirano Kebara, Ezekielia dia nahita tadio iray toa avy any avaratra, “rahona lehibe, sy afo miolikolika ao aminy, ary famirapiratana no nanodidina azy, ary avy teo afovoany dia toy ny lokon’ny ambara.” Kodiarana maro, mifampiditra, no nahetsiky ny zava-manan’aina efatra. Ambony lavitra noho ireo rehetra ireo “dia nisy toy ny endriky ny seza fiandrianana, tahaka ny fijerin’ny vato safira; ary teo ambonin’ny toy ny endriky ny seza fiandrianana dia nisy toy ny endrika tahaka ny fijerin’olona teo amboniny.” “Ary teo amin’ny kerobima dia hita ny endriky ny tanan’olona teo ambanin’ny elany.” Ezekielia 1:4, 26; 10:8. Sarotra tokoa ny firafitry ny kodiarana ka raha vao jerena dia toa mikorontana; kanefa nihetsika tamim-pirindrana tanteraka izy ireo. Ireo zava-manan’aina any an-danitra, notohanana’ny sady notarihin’ny tanana teo ambanin’ny elatry ny kerobima, no nanosika ireo kodiarana ireo; teo ambonin’izy ireo, teo amin’ny seza fiandrianana safira, no nitoeran’Ilay Mandrakizay; ary manodidina ny seza fiandrianana nisy avana, dia ny tandindon’ny famindram-po masina.

“Toy ireo fihodinana sarotra no teo ambany fitarihan’ily tanana teo ambanin’ny elatry ny kerobima, dia toy izany koa ny fifamatorana saro-pady amin’ny raharahan’ny olombelona, ka eo ambany fifehezan’Andriamanitra. Eo afovoan’ny ady sy ny tabataban’ny firenena, Ilay mipetraka ambonin’ny kerobima no mbola mitarika ny raharahan’ny tany.

Ny tantaran’ireo firenena izay nifandimby nibodo ny fotoana sy ny toerana voatendry ho azy avy, sady nijoro ho vavolombelona tsy nahy tamin’ily fahamarinana izay tsy fantany akory ny heviny, dia miteny amintsika. Ho an’ny firenena rehetra sy ho an’ny olona tsirairay ankehitriny dia efa nanendry toerana iray ao amin’ny drafiny lehibe Andriamanitra. Ankehitriny ny olona sy ny firenena dia refesina amin’ny firaka eo an-tanan’Ilay tsy mba mety diso. Ny rehetra dia samy manapa-kevitra ny amin’ny anjarany amin’ny safidiny avy, ary Andriamanitra no mifehy ambonin’izany rehetra izany mba hahatanteraka ny fikasany.

“Ny tantara izay nasian’ily I AM lehibe marika tao amin’ny teniny, mampifandray rohy manaraka rohy ao amin’ny rojo faminaniana, hatramin’ny mandrakizay taloha ka hatramin’ny mandrakizay ho avy, dia milaza amintsika izay misy antsika ankehitriny ao amin’ny fizotry ny taona, ary izay azo antenaina amin’ny andro ho avy. Izay rehetra efa nambaran’ny faminaniana fa hitranga, mandra-pahatongan’izao fotoana izao, dia voasoritra eo amin’ny pejina’ny tantara, ary azo antoka amintsika fa izay rehetra mbola ho avy dia hotanterahina araka ny filaharany.

“Ny fandravana farany ny fanapahana rehetra eto an-tany dia voalaza mazava ao amin’ny tenin’ny fahamarinana. Ao amin’ily faminaniana nambara tamin’ny fotoana nanononana ny didim-pitsarana avy amin’Andriamanitra tamin’ny mpanjaka farany teo amin’ny Isiraely no omena izao hafatra izao.” Education, 178, 179.

Ireo kodiarana saro-pady izay, raha vao jerena voalohany, dia toa ao anatin’ny fisafotofotoana, dia ny fifampihetsiketsehana saro-takarina eo amin’ny zava-mitranga maha-olombelona, araka ny aseho ao amin’ny ady sy ny tabataban’ny firenena. Ny tantara izay efa nasongadin’i Kristy ao amin’ny Teniny no milaza amintsika izay toerana misy antsika, ary amin’ny fanaovany izany dia

amantarany koa ny fandravana farany ny fanapahana rehetra eto an-tany. Ny fotoan'ny fanombohana tombokase ny iray hetsy sy efatra alina amby efatra arivo no toerana ahatanterahan'ny vokatry ny fahitana rehetra, ary ao anatin'izany tantara izany ny kodiarana dia maneho ny ady sy ny siosion-dresaka momba ady izay nofaritan'i Kristy ho "fiandohan'ny fahoriana". Ny fiandohan'ny fahoriana dia nanomboka tamin'ny 11 Septambra 2001, satria tamin'izay no nanombohan'ny fotoan'ny fanombohana tombokase ny iray hetsy sy efatra alina amby efatra arivo, ary ny anjely mpanisy tombokase dia mametraka ny famantarany eo amin'izay misento sy mitaraina noho ny fahavetavetana atao ao anatin'ny fiangonana sy ny tany.

Ny ady ao amin'ny tany dia miteraka alahelo ho an'izay mahita sy mandre izay asehon'ireo ady ireo. Ny tantaran'ny fanisiana tombo-kase dia manondro ny fandravana farany ireo fanjakana rehetra ety an-tany, ary ny fandravana ireo fanjakana ireo dia efa narahina tao amin'ny tantara ara-paminaniana tamin'ny lasa. Rehefa nahita ilay fahitana mitovy amin'izay hitan'i Jaona, Daniela, Ezekiel, Joba ary Paoly i Isaia, ao amin'ny toko fahenina, dia nanolo-tena hitondra ny hafatra ho an'izany fotoana izany izy, nefa nanontany hoe mandra-pahoviana no tsy maintsy hitondrany izany hafatra izany?

Ary reko koa ny feon'ny Tompo nanao hoe: Iza no hiraiko, ary iza no handeha ho antsika? Dia hoy izaho: Inty aho; iraho aho. Ary hoy Izy: Mandehana, ka lazao amin'ity firenena ity hoe: Mihainoa tokoa, nefa aza mahafantatra; ary mijere tokoa, nefa aza mahatsapa. Ataovy matavy ny fon'ity firenena ity, ary ataovy mavesatra ny sofiny, ary akimpio ny masonry; fandrao mahita amin'ny masonry izy, ka mandre amin'ny sofiny, ary mahatakatra amin'ny fony, dia miova fo ka sitrana. Dia hoy izaho: Tompoko, mandra-pahoviana? Ary Izy namaly hoe: Mandra-pahafoana ny tanàna ka tsy hisy mponina, ary ny trano ka tsy hisy olona, ary ny tany ho lao dia lao, Ary ny Tompo hampanalavitra ny olona, ka hisy fandozana lehibe eo afovoan'ny tany. Isaia 6:8–12.

Ny valiny nomena an'i Isaia dia hoe tsy maintsy hitondra ny hafatra izy mandra-paharingana tanteraka ny tany. Ny hafatry ny famehezana dia omena amin'ny fotoanan'ny ady, ary io ady io dia faritana manokana ho ny fanazavana ny fahitana momba ny "marah" izay hitan'ny mpaminany rehetra. Ny hafatra ivelany dia natao hiteraka fanandramana anatiny, saingy ho an'ireo izay "hihaino" ihany.

Ny fifandraisan'ny tafika solontenam-pahefan'ny papa, dia ny Nazi tamin'ny ady lehibe faharoa, dia mifanaraka, andalana eo ambonin'andalana, amin'ny tafika solontena faharoa ao amin'ny ady solontena faharoa; ary ny ady lehibe faharoa mihitsy dia mifandrindra amin'ny ady solontena faharoa. Ny fifandraisan'ny ady solontena faharoa amin'ilay ady sisintany tao Raphia, izay averina ankehitriny ao Okraina, dia mifamatotra ara-jeôgrafia amin'ny famelezana faharoan'ny Silamo amin'ny loza fahatelo, izay nanomboka tamin'ny 7 Oktobra 2023, ary maneho kodiarana ara-paminaniana ao anatin'ny kodiarana.

Tamin'ny 1999 dia navoaka ny boky iray nosoratan'i John Cornwell. Tamin'izany fotoana izany, i John Cornwell dia Senior Research Fellow tao amin'ny Jesus College, ao Cambridge, Angletera, sady mpanao gazety sy mpanoratra nahazo loka. Ny boky dia niresaka ny anjara asan'ny papa tao Roma izay nitondra nandritra ny Ady Lehibe Faharoa. Manomboka amin'ny raiben'ilay papa ho

avy ilay boky, izay lehilahy ankavanan'i Papa Pius IX, fantatra amin'ny anarana hoe Pio Nono. Tamin'ny 1849 dia nanafika ny toeram-ponenan'ny Vatikana ny andian'olona Repoblikana, ka nandositra ny tanànan'i Roma i Papa Pius IX. Ilay lehilahy nentiny niara-nanao sesitany taminy dia ny raiben'i Eugenio Pacelli. I Eugenio Pacelli dia zafikelin'ilay lehilahy ankavanan'i Papa Pius IX, ary tatỳ aoriana dia tonga Pius XII izy, ary ny boky momba an'i Eugenio Pacelli dia nantsoina hoe Hitler's Pope, The Secret History of Pius XII.

Ao amin'ilay boky, i Cornwell dia mandinika ny halehiben'ny fahalalan'i Papa Pie XII, izay Kardinaly Eugenio Pacelli teo aloha, sy ny fomba namaliany ny fanenjehana ny Jiosy nataon'ny fitondrana Nazi nandritra ny Ady Lehibe Faharoa. Asehony fa ny fahanginana ampahibemaso nataon'i Pie XII sy ny tsy fisiany fandraisana andraikitra tamin'ny fanamelohana ny Holocaust dia naneho ny fitarihany tsy ara-moraly nandritra ny ady.

Cornwell dia manome ny sehatra ara-tantara momba ny fitondran'i Pius XII amin'ny maha-papa azy, anisan'izany ny fiaviany ara-diplomatika sy ny fifamatorana ara-politika sarotra nisy tamin'izany fotoana izany. Dinihiny ny fomba nanatonan'ny Vatican ny fifampiraharahana tamin'i Alemaina Nazi. Asongadin'i Cornwell fa i Pius XII dia tsy nahavita niteny ampahibemaso nanohitra ny Famonoana Tambabe ny Jiosy, na niditra an-tsehatra hiaro ireo Jiosy nenjehina, satria izy, tamin'ny maha-Kardinaly azy tamin'ny 1933, no nanao izay hahatanteraka fifanarahana tamin'i Hitler izay nampanantena ny fankatoavan'ny Katolika ny asan'i Hitler.

Hanohy ity fianarana ity ao amin'ny lahatsoratra manaraka isika.

Taorian'ny Ady Lehibe Faharoa, dia nisy tamin'ireo jiolahy mpanao heloka bevava nazi no nahavita nandositra ny fitsarana tamin'ny nitsoahany tany amin'ny firenena samihafa, anisan'izany ny firenena maro tany Amerika Atsimo. Ny fomba lehibe nampiasain'izy ireo mba handosirana sy hahatongavana tany Amerika Atsimo dia nahitana ireto manaraka ireto:

Ratlines: Ny ratlines dia làlam-pandosirana miafina naorin'ny fikambanana samihafa, anisan'izany ny Fiangonana Katolika sy sampam-pitsikilovana naneho fiaraha-miory, mba hanampiana ny Nazia sy ireo mpandositra hafa handositra an'i Eoropa. Matetika ireo làlana ireo dia nahitana ny fampiasana anarana sandoka, taratasy hosoka, ary tambajotram-pampita an-tsokosoko, mba hanamorana ny fandalovan'izy ireo ho any amin'ny toeram-pialofana azo antoka, anisan'izany i Amerika Atsimo.

Antontan-taratasy hosoka: Maro tamin'ireo Nazi mpandositra no nahazo pasipaoro hosoka, visa, ary antontan-taratasy hafa momba ny dia mba hanafenana ny tena maha-izy azy sy hisorohana ny fisamborana. Nampiasa ireo antontan-taratasy ireo izy ireo mba handehanana namakivaky firenena tsy niandany na naneho fankasitrahana, alohan'ny hahatongavany tany Amerika Atsimo.

Fiarahan'antokonana nataon'ny Manampahefana: Tamin'ny toe-javatra sasany, ireo manampahefana sasany nanana fironana hangoraka tany amin'ireo firenena any Amerika Atsimo dia ninia tsy nahita ny fisian'ireo Nazia nandositra, na koa nanampy azy ireo mivantana tamin'ny fialàna amin'ny fisamborana. Ny governemanta sasany, indrindra ireo nanana fitondrana jadona nanana fironana hanohana ny foto-pisainan'ny Nazia, dia nanome

fialofana ho an'ireo olona ireo.

Banga ara-dalàna: Nisy mpanao heloka bevava nazi sasany tamin'ny ady nanararaotra banga ara-dalàna na lalàna malemy momba ny fampodiana olona voampanga tao amin'ireo firenena any Amerika Atsimo mba hisorohana ny fampodiana azy ireo any Eoropa, izay hiatrehany fanenjehana noho ny heloka nataony.

Amin'ny ankapobeny, ny fitambaran'ny ratlines, ireo antontan-taratasy hosoka, ny firaisana tsikombakomban'ireo manam-pahefana, ary ny banga ara-dalàna no nahafahan'ireo mpanao heloka an'ady Nazi nandositra nankany Amerika Atsimo sy niala tamin'ny fitsarana nandritra ny taona maro taorian'ny nifaranan'ny Ady Lehibe Faharoa. ChatGPT, Martsa, 2024.